

Wimmer besloot tot een voorzichtiger aanpak: hij concentreerde zijn aanval op de juridische faculteit en stelde eind '41 via van Dam voor, dat in die faculteit zes 'foute' hoogleraren benoemd zouden worden plus twee nieuwelingen die niet als uitgesproken 'fout' golden. De faculteit moest advies uitbrengen. Twee leden bleken bereid te zijn de beide nieuwelingen desnoods te aanvaarden. In die situatie zond prof. mr. J. C. van Oven die als waarnemend decaan optrad (Cleveringa werd nog steeds als de 'echte' decaan beschouwd), aan alle leden van de faculteit een briefje waarin hij er bij hen op aandrong, één lijn te trekken en dus ook de nieuwelingen niet te accepteren, aangezien, schreef hij, 'juist de aanvaarding van deze twee strijdig is met ons tot dusver ingenomen standpunt: wèl waarnemers, maar geen professoren te willen aanvaarden in de plaats van onze ontslagen collega's'¹; die 'waarnemers' zouden overigens eerst college kunnen gaan geven als Leiden heropend werd.

Een van de twee die de nieuwelingen hadden willen accepteren, was prof. dr. W. van Iterson, hoogleraar in het oud-vaderlands recht. Hij had veel contact met een NSB'er, medewerker van de Centrale Inlichtingen Dienst der NSB en *V-Mann* van de *Sicherheitsdienst*, en vertelde in diens bijzijn wat zich in de faculteitsvergadering afgespeeld had (van Iterson deed dat vaker); bovendien kwam van Ovens briefje vermoedelijk via hetzelfde kanaal bij de bezetter terecht. Deze nam dat briefje als aanleiding om van Oven te ontslaan. Medio maart '42 werd dat in Leiden bekend. Wéér werd, ondanks Duitse dreigementen dat zulks als 'sabotage' zou gelden, een collectieve ontslagaanvraag overwogen, maar het aantal hoogleraren dat daartoe bereid was, bleek niet groot genoeg: van Oven had, zo meenden velen en zo noteerde Idenburg een jaar later, 'inderdaad een onvoorzichtigheid begaan'² – wèl heerste er eenstemmigheid 'dat bij de eerstkomende gelegenheid niet meer geretireerd mocht worden voor de wassende nationaal-socialistische vloed.'³

Die 'eerstkomende gelegenheid' liet slechts enkele weken op zich wachten. Nog in maart ondertekende van Dam het besluit waarbij een van van Ovens collega's, prof. mr. R. Kranenburg, ontslagen werd (hem werd verweten dat hij in een herdruk van een van zijn werken niet naar behoren gewag gemaakt had van Seyss-Inquarts verordeningen), en toen in de loop van

¹ Brief, 12 dec. 1941, van J. C. van Oven aan de leden van de Leidse juridische faculteit (Doc I-801, a-7). ² P. J. Idenburg: 'Overzicht van de voornaamste gebeurtenissen in verband met de crisis aan de Leidse universiteit' (1943), p. 10 (Doc II-810 E, a-1). ³ J. N. Bakhuizen van den Brink: 'Herdenkingstoespraak 5 mei 1955' in *Mededelingen van de Civitas Academica Lugduno Batavorum* (mei 1955), p. 81.